

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-632

05.06.2020

**Державна податкова служба
України**

Надсилаємо адресований Державній податковій службі України депутатський запит народного депутата України Батенка Т. І., оголошений на засіданні Верховної Ради України 5 червня 2020 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

Руслан СТЕФАНЧУК

6321

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету

Співголова депутатської групи «За майбутнє»

01008, м. Київ-8, вул. Грушевського, 5

«4» березня 2020 р. вих. № 1402/з

Міністру юстиції України
МАЛЮСЦІ Д.Л.

✓ Голові Державної
податкової служби України
ВЕРЛАНОВУ С.О.

*Щодо впорядкування обліку даних
в Єдиному державному реєстрі юридичних
осіб, фізичних осіб - підприємців та
громадських формувань та визначення
законності вимог органів доходів та зборів
про сплату боргу (недоїмки) громадянам України,
які не здійснюють підприємницьку діяльність та*

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Шановний Денисе Леонтійовичу!
Шановний Сергію Олексійовичу!*

До мене, як до народного депутата України, звернулися громадяни України, мешканці Миколаївського району Львівської області щодо незаконних вимог органів доходів і зборів про сплату боргу, як платників єдиного внеску.

На початку 2019 року багато жителів Львівщини, у тому числі Миколаївського району, отримали від Головного управління ДФС у Львівській області вимоги про сплату боргу (недоїмки), із сумами, які накопичувалися впродовж двох років (з 2017 по 2019 рік) і в результаті досягли майже по 20 тисяч гривень на кожного боржника.

Ці вимоги ДФС мотивувало тим, що відповідно до норм Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» ці громадяни, згідно з відомостями облікових даних

інформаційної системи органу доходів і зборів, є платниками єдиного внеску та зобов'язані своєчасно, та в повному обсязі нараховувати, обчислювати та сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Дійсно, відповідно до пункту 4 частини першої статті 4 Закону №2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» платниками єдиного внеску є фізичні особи-підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності. Тобто, як зазначається у частині першій статті 128 Господарського кодексу України, цей громадянин здійснює підприємницьку діяльність за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до статті 58 цього Кодексу і згідно із п. 4, ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань». Цей факт засвідчено відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Разом з тим, п. 7 ст. 4 закріплено, що Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань – це єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи. Тобто, чітко прописано, що особою, яка має статус фізичної особи-підприємця, є особа, яка в обов'язковому порядку визнана державою і зареєстрована державним реєстратором в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Однак, незважаючи на чітке визначення на рівні законодавства поняття "фізична особа - підприємець", переважна більшість людей, які отримали вимоги про сплату боргу (недоїмки) від ДФС, фактично не є підприємцями, оскільки не займаються підприємницькою діяльністю та не включені як персонально, так і тимчасовою, міжвідомчою спеціальною комісією з питань проведення інвентаризації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців до Єдиного державного реєстру, а їх присутність в інформаційній системі облікових даних органу доходів і зборів є наслідком службової недбалості працівників органу доходів і зборів.

Річ у тому, що у 2012 році наказом Міністерства юстиції України було затверджено Положення "Про тимчасові міжвідомчі спеціальні комісії з питань проведення інвентаризації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (затверджений наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 № 575/5, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13.04.2012 за № 569/20882), яким врегульовано порядок утворення, завдання та повноваження тимчасових міжвідомчих спеціальних комісій з питань проведення інвентаризації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Комісії створювалися в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі з метою проведення інвентаризації юридичних осіб та

фізичних осіб - підприємців, зареєстрованих до 01 липня 2004 року, відомості про яких на дату завершення процесу включення до Єдиного державного реєстру відомостей про юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців не включені до Єдиного державного реєстру.

Пунктом 3.2 зазначеного Положення врегульовано, що комісія відповідно до покладеного на неї завдання: приймає від органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які в межах своїх повноважень ведуть облік юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців та/або проводять реєстрацію юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм та фізичних осіб - підприємців, аналітичну інформацію про невключених суб'єктів; розглядає, аналізує прийняту від уповноважених органів аналітичну інформацію; складає узагальнену інформацію про невключених суб'єктів; передає узагальнену інформацію про невключених суб'єктів реєстраційним службам головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі за місцезнаходженням юридичних осіб та за місцем проживання фізичних осіб - підприємців для подальшого включення їх державними реєстраторами до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців; передає узагальнену інформацію про невключених суб'єктів Державній реєстраційній службі України; виконує інші повноваження, що випливають з покладених на неї завдань.

Відповідно до пункту п'ятого цього Положення, державних реєстраторів юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців зобов'язано забезпечити включення до Єдиного державного реєстру відомостей про невключених суб'єктів на підставі аналітичної інформації, отриманої від тимчасових міжвідомчих спеціальних комісій з питань проведення інвентаризації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Згідно із положенням фізичні особи, які були зареєстровані як підприємці до 01 липня 2004 року, відомості про яких на дату завершення процесу включення до Єдиного державного реєстру відомостей про юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців не були включені до Єдиного державного реєстру, на сьогодні не можуть мати статус підприємців, а відтак, не повинні бути бути внесені до інформаційної системи облікових даних органу доходів і зборів.

Очевидно, міжвідомча комісія у Львівській області не надто сумлінно виконала свої обов'язки і кілька тисяч платників податків отримали величезні проблеми у зв'язку з цим. Адже відповідно до п.8 ст. 4 Закону № 755 фізична особа - підприємець позбавляється статусу підприємця з дати внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності цією фізичною особою. У цій ситуації люди, яких орган доходів та зборів своїми вимогами про сплату боргу (недоїмки) зачислила до фізичних осіб - підприємців, однак відомості про них, як підприємців у ЄДР відсутні, із зрозумілих причин не можуть внести у ЄДР запис про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності.

Більше того, надсилаючи людям вимоги про сплату боргу (недоїмки) із п'ятизначними цифрами, які накопичилися за два роки, ДФС проявило чергову недбалість і ось чому.

Законність висунутої вимоги про сплату боргу (недоїмки) фіскалі обґрунтовують, посилаючись на наказ Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449, де згідно з пунктом 1 розділу VI Інструкції №449, до платників, які не виконали визначені Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» обов'язки щодо нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску, застосовуються заходи впливу та стягнення. Зокрема, відповідно до пункту 3 розділу VI Інструкції № 449, фіскальні органи надсилають (вручають) платникам вимогу про сплату боргу (недоїмки) у разі, якщо платник має на кінець календарного місяця недоїмку зі сплати єдиного внеску (заборгованість зі сплати фінансових санкцій) орган доходів і зборів протягом 15 робочих днів, що настають за календарним місяцем, у якому виникла, зросла або частково зменшилась сума недоїмки зі сплати єдиного внеску (заборгованість зі сплати фінансових санкцій). Більше того, вимога про сплату боргу (недоїмки) формується на підставі даних інформаційної системи фіскального органу платника на суму боргу, що перевищує 10 гривень. Але, як видно із вимог, суми боргу, які ДФС намагається стягнути з людей, значно перевищують 10 гривень, а борги виникли ще у 2017 році, що вказує на порушення строку обчислення боргу про сплату єдиного соціального внеску, який мав бути зроблений в кінці календарного місяця (кварталу) у разі існування недоїмки зі сплати єдиного соціального внеску. Як результат заборгованість зростала і цей факт загалом свідчить про порушення податковим органом процедури, яка передуює прийняттю вимоги про сплату боргу(недоїмки), яка, в результаті, поклала на цих людей надмірний тягар зі сплати єдиного внеску.

Якщо проаналізувати норми Закону «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», то загалом їх зміст спрямований на те, що єдиною метою збору єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством саме прав фізичних осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Вказана мета досягається шляхом регулярної сплати мінімального страхового внеску.

Ситуація, яка склалася із вимогами про сплату боргу (недоїмки) у стосунку до громадян Львівщини, які фактично не є підприємцями, навпаки заганяє їх у безвихідь. І тут варто згадати положення статті 1 Першого протоколу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, згідно якої кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах передбачених законом і загальними принципами міжнародного права. Тобто, втручання держави у право на мирне володіння майном вважається законним, якщо здійснюється на підставі закону нормативно-правового акта, що має бути доступним для заінтересованих осіб,

чітким і передбачуваним з питань застосування та наслідків дії його норм чого, у ситуації зі сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, не було дотримано. Крім того, бездіяльність з боку контролюючого органу щодо невинесення протягом тривалого часу (після внесення змін у законодавство) вимоги про сплату боргу (недоїмки) поклала на людей надмірний тягар зі сплати єдиного внеску, а також змусила до судових тяжб, які, до речі, вже неодноразово закінчилися рішеннями на користь тих, хто мимоволі став боржником.

У зв'язку із вищевказаним, від імені жителів Миколаївського району Львівської області, які стали заручниками вищезазначеної ситуації та недбалості державних служб, прошу Вас взяти цю проблему під особистий контроль та втрутитися у цю ситуацію, яка носить вже всеукраїнський характер, зобов'язати органи ДФС навести лад в інформаційній системі обліку даних, узгодивши інформацію з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань і скасувати вимоги про сплату боргу (недоїмки), які накопичувалися впродовж останніх двох років (з 2017 по 2019 рік та далі продовжують накопичуватися), людям, які не є підприємцями. Враховуючи вищезазначене, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас взяти це питання під особистий контроль та повідомити про результат розгляду даного запиту і прийняті згідно нього рішення. Також надіслати на електронну адресу: копію листа-відповіді.

З повагою

Батенко Т.І.
№ 324